
СТРУЧНИ РАДОВИ

УДК: 347.447.6

CERIF: S 142

ТИП РАДА: СТРУЧНИ РАД

DOI: 10.55836/Zbornik_PiP_2303A

Младен НИКОЛИЋ*

судија Привредног апелационог суда у Београду, Србија

ПРЕТХОДНА МЕРА И ПРИВРЕМЕНА МЕРА: СА ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА СЛИЧНОСТИ И РАЗЛИКЕ

Сажетак

У чланку се говори о значају обезбеђења и оштраживања повериоца и даје посебан приказ два средства обезбеђења која су предвиђена Законом о извршењу и обезбеђењу. Ради се о претходној мери и привременој мери, с тим да се указује на то да оба наведена средства обезбеђења служе за обезбеђење новчаног оштраживања, а привремена мера и за обезбеђење неновчаног оштраживања. Наведени су услови за одређивање наведених средстава обезбеђења и њихово прајање, али су назначене и врсте као и услови за укидање ових мера. Посебно су истакнуте сличности и разлике између претходне мере и привремене мере.

Кључне речи: Средства обезбеђења. – Претходна мера. – Привремена мера. – Сличности. – Разлике.

* Електронска адреса аутора: mladen.nikolic@pa.sud.rs.

I Увод

Обезбеђење потраживања које поверилац има према свом дужнику, било да је у питању новчано или неновчано, има велики значај за повериоца. Уколико поверилац благовремено и адекватним средством обезбеди своје потраживање, долази у повољнију позицију да своје потраживање касније и оствари. Закон о извршењу и обезбеђењу у шестом делу уређује поступак обезбеђења.¹ Средства обезбеђења таксативно су прописана, и то су: стицање заложног права на непокретности и покретној ствари по споразуму странака, стицање заложног права на непокретности и покретној ствари на основу извршне исправе, затим претходна мера и привремена мера.² Осим привремених мера које служе и за обезбеђење неновчаних потраживања, сва остала законом прописана средства обезбеђења служе за обезбеђење новчаног потраживања. „Редовно дужи распон времена од тренутка када је затражена правна заштита па до момента док није донесена извршна исправа, и даље док не стекне својство перфектне извршне исправе, чини да је потребно да се повериоцу ставе на располагање одговарајући инструменти којим ће се обезбедити остварење повериоцу досуђеног потраживања или потраживање које ће вероватно бити досуђено.“³ У овом чланку посветићемо пажњу претходној мери и привременој мери као средствима обезбеђења потраживања. Осим значаја ових средстава обезбеђења за касније остварење потраживања повериоца, разлог да се посветимо овој теми јесте и то да се релативно често и у стручној јавности не прави разлика између ова два средства обезбеђења. Наиме, дешава се да појединци поистовећују ова два средства обезбеђења. Стога ће аутор у даљем тексту, осим што ће дати приказ претходне мере и привремене мере, те услова за њихово одређивање, трајање и укидање, посебно указати на сличности између ова два средства обезбеђења, те потом и на разлике, а на крају дати и један кратак закључак.

1 Закон о извршењу и обезбеђењу – ЗИО, *Службени гласник РС*, бр. 106/15, 106/16 – аутентично тумачење, 113/17 – аутентично тумачење, 54/19 и 9/20 – аутентично тумачење.

2 ЗИО, чл. 414, с тим што законодавац у наведеној одредби није назначио пун назив средства обезбеђења – стицање заложног права на непокретности или покретној ствари. За прецизнији назив видети наслов Главе III ЗИО.

3 Боровоје Старовић, *Коментар Закона о извршном поступку (Законодавство, теорија, пракса)*, Нови Сад, 1991, 609.

II Претходна мера

За одлучивање о предлогу за одређивање претходне мере искључиво је надлежан суд, а месна надлежност је прописана према седишту оног суда који би био надлежан за одлучивање о предлогу за извршење.⁴ Претходна мера служи искључиво за обезбеђење новчаног потраживања и може се одредити уколико поверилац поседује домаћу одлуку која није правноснажна, затим домаће судско или управно поравнање (управно поравнање мора гласити на новчано потраживање) или јавно-бележнички записник о поравнању, с тим да по њима потраживање није доспело. Такође, претходна мера може се одредити на основу домаћег решења о извршењу на основу веродостојне исправе која је донета на основу менице или чека.⁵ Када законодавац прописује да се претходна мера може одредити на основу домаћег одлуке, онда треба имати у виду како судске пресуде и решења која гласе на новчано потраживање, тако и решења управног органа која гласе на новчано потраживање. „С обзиром на релативно снажни и ефикасни захват према потенцијалном дужнику, предлагач претходне мјере мора постојање свог претендираног потраживања учинити у високом ступњу вјероватним: то може учинити само домаћом одлуком која није постала правомоћна или није постала извршна, односно нагодбом закљученом пред судом или органом управе по којој потраживање није доспело, дакле одређеном *импјерфектном квалифицираном извршном исправом*.“⁶ Приметићемо да поверилац заснивајући свој предлог на исправама које су предвиђене чл. 439 ст. 2 Закона о извршењу и обезбеђењу тиме већ чини вероватним своје новчано потраживање према дужнику. Међутим, то није довољно да би се одредила претходна мера, јер поверилац мора учинити вероватним опасност да би без претходне мере намирење његово потраживање било осујећено или знатно отежано.⁷ Опасност коју поверилац мора учинити вероватном, по мишљењу аутора, јесте субјективна. Ово стога јер се обезбеђује искључиво новчано потраживање, а врсте претходних мера упућују на то да се дужнику ограничавају права у вези са његовом имовином и поступањима која он може учинити. Постоје и другачија мишљења, која иду за тим да је реч о објективној опасности. „При томе, опасност од осујећења потраживања је објективне природе (што значи постојање било какве опасности), за разлику од субјективне опасности

4 ЗИО, чл. 438.

5 ЗИО, чл. 439 ст. 1 и 2.

6 Siniša Triva, Velimir Belajec, Mihajlo Dika, *Sudsko izvršno pravo – Opći dio*, Zagreb, 1980, 328.

7 ЗИО, чл. 439 ст. 3.

као услова за одређивање привремене мере ради обезбеђења новчаног потраживања.“⁸

Законодавац под одређеним условима олакшава положај повериоцу тако што уводи претпостављену опасност по новчано потраживање. „Реч је о случајевима у којима се сматра да опасност постоји, односно да дужник осујећује, односно знатно отежава наплату потраживања повериоца, а основ за одређивање претходне мере јесте одлука којом је потраживање повериоца према дужнику постало у великом степену извесно, с тим да дужник, користећи се свим овлашћењима у поступку у коме је одлука донета, одговарајућим правним средствима спречава наступање правноснажности такве одлуке. Због таквих радњи дужника управо се и сматра да постоји опасност за остварење потраживања повериоца.“⁹ Тако се сматра да опасност постоји када дужник против решења о извршењу на основу веродостојне исправе које је донето на основу менице или чека благовремено поднесе приговор, пресуде на основу признања против које је поднета жалба, као и када је у питању судско или управно поравнање или јавно-бележнички записник о поравнању који се побија на законом одређени начин. У још два случаја сматра се да опасност постоји, и то када је у питању пресуда којом је у кривичном поступку усвојен имовинско-правни захтев, а против те пресуде предложено понављање кривичног поступка, као и када је у питању одлука, наравно домаћа, али која треба да се изврши у иностранству, па и кад је за извршење надлежан домаћи суд (тада је по правилу реч о страном лицу).

Дужник се у два случаја може заштити тако што ће када добије предлог за одређивање претходне мере који се заснива на пресуди на основу признања против које је поднета жалба или на судском или управном поравнању или јавно-бележничком записнику о поравнању које се побија на законом одређени начин, условити одређење претходне мере полагањем јемства од стране повериоца. На овај начин дужник се штити од евентуалне штете коју би претрпео због одређивања претходне мере. Када суд наложи повериоцу полагање јемства и одреди рок, уколико поверилац јемство не положи у одређеном року, суд ће одбити предлог за одређење претходне мере.

Као и код свих средстава обезбеђења, решење које о претходној мери донесе суд мора да садржи прецизно назначено новчано потраживање које се обезбеђује са каматом и евентуалним трошковима поступка,

8 Здравко Петровић, Владимир Козар, „Претходне мере као средство обезбеђења новчаног потраживања“, *Примена новог закона о извршењу и обезбеђењу* (ур. Небојша Шаркић), Београд, 2013, 107.

9 Младен Николић, Небојша Шаркић, *Коментар Закона о извршењу и обезбеђењу*, IV издање, Београд, 2022, 777.

потом врсту претходне мере и њено трајање. Када је у питању трајање претходне мере, оно је ограничено на најдуже 15 дана од дана када домаћа одлука стекне својство извршности, тј. када су стечени услови за подношење предлога за извршење.¹⁰ Значајно је истаћи да се трајање претходне мере може и продужити на предлог извршног повериоца, с тим што се такав предлог мора поднети пре него што време на које је одређена претходна мера истекне. Суд по службеној дужности обуставља поступак обезбеђења уколико се у року од 15 дана од дана истека претходне мере (рок који је одређен) не испуне услови за подношење предлога за извршење, а да при наведеном поверилац није предложио да се трајање претходне мере продужи.

Дужник има на располагању још једно правно средство којим се штити, а то је предлог за укидање претходне мере. Суд ће по предлогу дужника донети решење којим обуставља поступак обезбеђења и укида претходну меру, као и све спроведене радње, уколико дужник положи било суду, било јавном извршитељу, новчано потраживање које се обезбеђује, затим ако приложи доказе да је потраживање наплаћено или довољно обезбеђено неким другим средством обезбеђења. Такође, поступак обезбеђења ће се обуставити уколико се правноснажном одлуком утврди да потраживање није настало или да је престало, као и када одлука, судско или управно поравнање, или јавно-бележнички запис о поравнању на основу којих је одређена претходна мера престану да важе.¹¹ „Законодавац је пропустио да у одредби чл. 444 предвиди и ситуацију у којој се, по протеку 15 дана од дана истека времена за који је претходна мера одређена, нису стекли услови за принудно извршење. Према нашем мишљењу, и тада би се на предлог извршног дужника могла укинути претходна мера, а сматрамо да би то могао учинити и суд по службеној дужности.“¹²

Претходне мере су Законом о извршењу и обезбеђењу таксативно предвиђене. Стога се као врста претходних мера искључиво могу одредити: попис покретних ствари и упис заложног права на пописаним покретним стварима у Регистар залогe, пленидба новчаног потраживања извршног дужника и стицање заложног права на њему, налог организацији за принудну наплату да новчана средства у висини обезбеђеног потраживања пренесе у депозит јавног извршитеља, упис забране располагања финансијским инструментима и упис заложног права на њима у Централни регистар хартија од вредности, упис заложног права извршног повериоца на уделу извршног дужника у друштву

10 ЗИО, чл. 442.

11 ЗИО, чл. 444.

12 М. Николић, Н. Шаркић, 784.

са ограниченом одговорношћу, ортачком друштву или командитном друштву у регистар залоге и упис заплене удела у регистар привредних субјеката, пленидба потраживања извршног дужника да му се преда непокретност или одређена покретна ствар или испоручи одређена количина покретних ствари и стицање заложног права на заплењеном потраживању и на крају предбележба заложног права на непокретности у својини извршног дужника или на праву извршног дужника уписаном на непокретности.¹³ Треба приметити да је актуелним Законом о извршењу и обезбеђењу у односу на претходни Закон о извршењу и обезбеђењу¹⁴ проширена врста претходних мера са четири на актуелних седам.

Одлука донета по предлогу за одређивање претходне мере може се побијати жалбом, а ако се побијају само трошкови поступка искључиви правни лек је приговор о коме одлучује веће првостепеног суда, с тим што је приговор дозвољен и против решења којим је одлучено о предлогу за продужење трајања претходне мере.

III Привремена мера

Привремена мера у судској пракси, представља најчешће предложено средство обезбеђења, и то како за обезбеђење новчаног, тако и неновчаног потраживања. Суд је искључиво надлежан да одлучује о предлогу за одређивање привремене мере с тим да је месно надлежан онај суд који у првом степену одлучује о основаности потраживања уколико је предлог за одређивање привремене мере поднет пре, у току или после парничног или другог поступка у коме се одлучује о основаности потраживања. Уколико се одлучује о предлогу за одређивање привремене мере потраживања поводом кога ће се покренути арбитражни поступак или је у току арбитражни поступак, месно је надлежан суд који је био надлежан за одлучивање о предлогу за извршење конкретног потраживања. С обзиром на то да се предлог за одређивање привремене мере може поднети и у току извршног поступка, месно је надлежан онај суд који је донео решење о извршењу.¹⁵

Имајући у виду да се привременом мером обезбеђује новчано, али и неновчано потраживање, законодавац је први кумулативни услов за одређивање привремене мере прописао јединствено, тако да је поверилац дужан да учини вероватним постојање свог потраживања.

13 ЗИО, чл. 445.

14 Закон о извршењу и обезбеђењу, *Службени гласник РС*, бр. 31/2011, 99/2011 – др. закон, 109/2013 – Одлука УС, 55/2014 и 139/2014.

15 ЗИО, чл. 448.

„Најчешће, у фази поступка у којој се предлаже привремена мера, поверилац још увек не може да докаже постојање потраживања са високом степеном доказаности тако да се ниво доказаности услова чија се испуњеност захтева за одређивање привремене мере формулише као ‘учињени вероватним’. Ово правило уважава потребу повериоца да добије брзу заштиту (прелиминарног карактера) у условима када још увек не располаже довољном доказном грађом.“¹⁶ Други кумулативни услов, а то је опасност по потраживање је различито регулисан. Код обезбеђења новчаног потраживања поверилац мора учинити вероватним да би без привремене мере извршни дужник осујетио или знатно отежао наплату потраживања и то тако што би своју имовину или средства отуђио, прикрио или на други начин њима располагао. „Када је у питању новчано потраживање, реч је о субјективној опасности, што значи да је извршни поверилац морао учинити вероватним постојање чињеница које упућују на то да је извршни дужник предузимао одређене радње које могу имати за последицу осујећење или знатно отежање наплате потраживања.“¹⁷ Када је привремена мера предложена ради обезбеђења неновчаног потраживања поверилац мора учинити вероватним да би без привремене мере испуњење његовог потраживања било осујећено или знатно отежано или да ће бити употребљена сила или настати ненадокнадива штета, и у овом случају реч је о објективној опасности, што подразумева да поверилац не мора указивати на постојање конкретних радњи дужника којима жели да осујети или знатно отежа остварење потраживања. „Не инсистира се на субјективној опасности, довољно је да се докаже вероватноћа објективне опасности – опасност која постоји услед спољних чинилаца, независних од понашања или држања дужника.“¹⁸

Када се привременом мером обезбеђује новчано потраживање, законодавац уводи и претпоставку постојања опасности по такву врсту потраживања. У тој ситуацији, поверилац у сваком случају мора учинити вероватним постојање потраживања, док се сматра да опасност постоји у случају када је ради наплате потраживања на име законског издржавања већ вођен извршни поступак према дужнику, ако постоји презадуженост дужника јер су његови редовни приходи мањи од његових законских обавеза и оних утврђених правноснажним одлукама суда или другог органа, затим ако је према дужнику већ вођен извршни поступак и он није био успешан јер је дужник одбио да пружи податке

16 Ана Николић, „Одлучивање о привременој мери у индивидуалном радном спору – између ‘теорије’ и ‘праксе’“, *Право и њивреда*, бр. 3/2022, 579.

17 М. Николић, Н. Шаркић, 794.

18 Б. Старовић, 657.

о томе где се налази његова имовина. Такође, претпоставка опасности постоји и у ситуацији када потраживање треба да се испуни у иностранству, па и кад је за извршење надлежан домаћи суд. У овом случају треба имати у виду да је реч о дужнику страном лицу.

Код привремених мера улога јемства је значајно проширена. Предлагањем да се одреди јемство могу се служити и поверилац и дужник. Поверилац може у предлогу назначити да је вољан да се уместо одређене привремене мере од стране дужника положи јемство у висини коју одреди суд. Дужник такође може предложити да он положи јемство у циљу обезбеђења потраживања повериоца уместо одређивања привремене мере коју је предложио поверилац. Даље, поверилац је ослобођен да учини вероватним постојање кумулативних услова за одређивање привремене мере, и то и вероватноће постојања потраживања, и опасности по потраживање, ако положи јемство за евентуалну штету коју би дужник могао претрпети због одређивања и извршења привремене мере.

Привремена мера има ограничено време трајања и одређује га суд у решењу којим и усваја предлог за одређивање привремене мере. Суд ће обуставити поступак обезбеђења и укинути привремену меру на предлог дужника, као и све спроведене радње, уколико поверилац у року одређеном привременом мером не поднесе тужбу или не покрене други поступак ради оправдавања привремене мере, као и кад истекне трајање привремене мере. Привредни апелациони суд у једној одлуци наводи да како је привремена мера одређена да траје до окончања арбитражног поступка који је поверилац био дужан да покрене ради оправдања мере, а како је утврђено да је арбитражни поступак окончан доношењем одлуке арбитражног суда, чиме је истекло време трајања привремене мере, то је првостепени суд правилно закључио да су испуњени услови за укидање привремене мере, а да је без утицаја то што се може тражити исправка арбитражне одлуке.¹⁹ Уколико би се услови под којима је привремена мера одређена променили тако да више није потребна, суд ће на предлог дужника укинути привремену меру. Осим наведеног, уколико се положи потраживање које се обезбеђује или ако дужник докаже да је потраживање наплаћено или довољно обезбеђено или се утврди да потраживање није настало или да је престало, суд ће обуставити поступак обезбеђења, укинути привремену меру и укинути све спроведене радње.²⁰

Када су у питању врсте привремених мера које се могу одредити у циљу обезбеђења новчаног или неновчаног потраживања, оне су

19 Решење Привредног апелационог суда Иж 391/22 од 11. 5. 2022. године.

20 ЗИО, чл. 457.

егземпларно наведене. То значи да се може одредити свака мера у циљу обезбеђења новчаног или неновчаног потраживања којима се постиже сврха обезбеђења. Битно је да је предложена привремена мера таква да је у функцији обезбеђења конкретног потраживања, а законодавац примера ради, назначава поједине врсте привремених мера.²¹

IV Сличности

Претходна и привремена мера су предвиђене као средства обезбеђења. Оба средства обезбеђења су ограниченог трајања. И претходном мером и привременом мером обезбеђује се новчано потраживање, а услови за одређивање ових средстава обезбеђења су кумулативни, тако да је поверилац дужан да учини вероватним постојање неновчаног потраживања и опасност по то потраживање. И код једног, и код другог средства обезбеђења законодавац прописује претпоставку опасности по потраживање и тада се на основу чињеница или доказа који се од стране повериоца поднесу сматра да опасност по новчано потраживање постоји. И претходна и привремена мера на предлог дужника могу бити укинуте, обустављен поступак обезбеђења и укинуте све спроведене радње под условима које је законодавац прописао и о којима је било речи. Трајање претходне мере и привремене мере може бити продужено у односу на рок на који су одређене на предлог повериоца, а под условима који су Законом о извршењу и обезбеђењу прописани и о којима је такође било речи.

Под законом прописаним условима и у случају претходне мере, и у случају привремене мере одређивање ових средстава извршења може се на предлог дужника условити полагањем јемства од стране повериоца.

За одлучивање о предлогу за одређивање привремене мере и о предлогу за одређивање претходне мере искључиво је надлежан да одлучује суд, а највећи број ових средстава обезбеђења спроводи јавни извршитељ. Садржина решења којим се одређују ова средства обезбеђења слично је регулисана и подразумева прецизно навођење новчаног потраживања које се обезбеђује, врсту средства обезбеђења, те трајање. Поступак обезбеђења и у случају претходне и у случају привремене мере се покреће предлогом повериоца, а по службеној дужности само када је то посебним законом одређено (нпр. привремена мера – Породични закон,²² државински спор – Закон о парничном

21 ЗИО, чл. 459 и чл. 460.

22 Породични закон, *Службени гласник РС*, бр. 18/2005, 72/2011 – др. закон и 6/2015.

поступку²³). И један и други поступак обезбеђења је сумаран и оба решења о обезбеђењу садрже кратко образложење законских разлога због којих је предлог усвојен. Одлука првостепеног суда о предлогу за одређивање претходне и привремене мере може се побијати жалбом о којој одлучује непосредно виши суд. Такође, оба средства обезбеђења имају дејство решења о извршењу и извршавају се пре правноснажности. Када је у питању обезбеђење новчаног потраживања на предлог повериоца, ако су испуњени услови, суд може одредити више претходних мера, као што може одредити и више привремених мера у циљу обезбеђења потраживања. И једно и друго средство обезбеђења извршава јавни извршитељ осим уколико је у питању радња чињења коју може извршити само извршни дужник нечињења или трпљења, враћања запосленог на рад и извршење извршне исправе у вези са породичним односима, осим наплате законског издржавања. У овим последњим случајевима извршење мере обезбеђења спроводи суд.

На крају, и код претходне и код привремене мере може се одступити од расправног начела јер се о предлогу за одређење може одлучити и исти усвојити пре него што се омогући дужнику да се о њему изјасни, уколико би поверилац због одлагања могао претрпети ненадокнадиву или тешко надокнадиву штету, ако је потребно отклонити непосредну опасност противправног оштећења ствари или губитка или тешког угрожавања права, као и ради спречавања насиља.

Када су у питању ствари и права која су изузета од извршења, на њима није дозвољено обезбедити потраживање ни претходном, ни привременом мером.

V Разлике

Претходна мера служи искључиво у сврху обезбеђења новчаног потраживања, док се привременом мером може обезбедити и неновчано потраживање. Услов за одређивање претходне мере јесте постојање домаће одлуке која гласи на новчано потраживање, а није постала правноснажна или извршна, док као услов за одређивање привремене мере није потребно да постоји било каква одлука суда, органа управе или јавно-бележнички записник о поравнању. Такође, за разлику од претходне мере која се не може одредити када поверилац има услове да поднесе предлог за извршење, привремена мера може се одредити и након наступања извршности, тј. постојања перфектне извршне исправе, па и у току целог извршног поступка све док извршење није спроведено.

23 Закон о парничном поступку, *Службени гласник РС*, бр. 72/11, 49/13 одлука УС, 74/13, 55/14, 87/18 и 18/20

Претходне мере су Законом о извршењу и обезбеђењу таксативно прописане и ниједна друга осим прописаних се не може одредити, док су привремене мере егземпларно наведене само као примери врсте привремених мера, а може се одредити свака којом се постиже сврха обезбеђења. Претходном мером поверилац може стећи заложно право на покретним стварима, на финансијским инструментима, на новчаном потраживању дужника, на уделу дужника у друштву са ограниченом одговорношћу, ортачком друштву или командитном друштву, на потраживању дужника да му се преда непокретност или одређена покретна ствар или испоручи одређена количина покретних ствари, док се привременом мером не може стећи заложно право у корист повериоца.²⁴

У ситуацији и када постоје материјалноправни услови да се одреди привремена мера ради обезбеђења новчаног потраживања, уколико су испуњени услови за одређивање претходне мере, није дозвољено одређивање привремене мере.²⁵ Тако се у једној одлуци Привредног апелационог суда, којом је укинута решење првостепеног суда и одбачен предлог за одређивање привремене мере, наводи да у ситуацији када је по предлогу повериоца издат платни налог и поступак настављен по приговору против платног налога, су постојали услови за одређивање претходне мере, због чега привремена мера није дозвољена.²⁶ Претходна мера као средство обезбеђења је искључиво регулисана Законом о извршењу и обезбеђењу, док је привремена мера осим у Закону о извршењу и обезбеђењу, регулисана и неким другим законима, као нпр. Законом о парничном поступку,²⁷ Законом о жигу²⁸ и Законом о трговачком бродарству.²⁹ Треба приметити да сви, примера ради, наведени закони у погледу основних услова упућују на услове из Закона о извршењу и обезбеђењу.

VI Закључак

Привремена мера као средство обезбеђења је веома присутна у пракси судова, док је то ређе случај са претходном мером. Можда управо из разлога што је привремена мера често присутна, а претходна ређе, постоје неразумевање и недоумице, те неразликовање између ова два

24 ЗИО, чл. 445 и чл. 454.

25 ЗИО, чл. 455 ст. 1.

26 Решење Привредног апелационог суда Иж 14/23 од 11. 1. 2023. године.

27 Закон о парничном поступку, чл. 451.

28 Закон о жигу, *Службени гласник РС*, бр. 6/20, чл. 95–98.

29 Закон о трговачком бродарству, *Службени гласник РС*, бр. 96/15 и 113/17 – др. закон, чл. 629–641.

средства обезбеђења. Претходном мером обезбеђује се искључиво новчано потраживање, док се привременом мером може обезбедити како новчано, тако и неновчано потраживање. И један и други поступак обезбеђења иницирају се од стране повериоца, а само у законом прописаним случајевима поступак се иницира по службеној дужности. У случају усвајања и одређивања наведених средстава обезбеђења поверилац са великом сигурношћу може очекивати и да потраживање оствари када се за то стекну услови. Поступак обезбеђења у оба случаја је сумаран и осим обавезних садржаја које закон прописује (како за предлог, тако и за одлуку) суд је дужан да дâ само кратко образложење законских разлога за усвајање било претходне мере, било привремене мере. Управо због значаја које имају и претходне мере и привремене мере, а које се огледа у обезбеђењу потраживања повериоца, те пре свега разлика које постоје између ова два средства обезбеђења, аутор се определио за ову тему.

Коришћена литература

- Николић Ана, „Одлучивање о привременој мери у индивидуалном радном спору – између ‘теорије’ и ‘праксе’“, *Право и привреда*, бр. 3/2022 (Nikolić Ana, „Odlučivanje o privremenoj meri u individualnom radnom sporu – između ‘teorije’ i ‘prakse’“, *Pravo i privreda*, br. 3/2022)
- Николић Младен, Шаркић Небојша, *Коментар Закона о извршењу и обезбеђењу*, IV издање, Београд, 2022. (Nikolić Mladen, Šarkić Nebojša, *Komentar Zakona o izvršenju i obezbeđenju*, IV izdanje, Beograd, 2022)
- Петровић Здравко, Козар Владимир, „Претходне мере као средство обезбеђења новчаног потраживања“, *Примена новој закона о извршењу и обезбеђењу* (ур. Небојша Шаркић), Београд, 2013. (Petrović Zdravko, Kozar Vladimir, „Prethodne mere kao sredstvo obezbeđenja novčanog potraživanja“, *Primena novog zakona o izvršenju i obezbeđenju* (ur. Nebojša Šarkić), Beograd, 2013)
- Старовић Боривоје, *Коментар Закона о извршном поступку (Законодавство, теорија, пракса)*, Нови Сад, 1991. (Starović Borivoje, *Komentar Zakona o izvršnom postupku (Zakonodavstvo, teorija, praksa)*, Novi Sad, 1991)
- Triva Siniša, Belajec Velimir, Dika Mihajlo, *Sudsko izvršno pravo – Opći dio*, Zagreb, 1980.

Mladen NIKOLIĆ

Judge at the Commercial Appellate Court in Belgrade, Serbia

PRELIMINARY MEASURE AND INTERIM MEASURE: WITH EMPHASIS ON SIMILARITIES AND DIFFERENCES

Summary

The article analyzes the significance of securing creditor's claim and reviews two instruments of security interest regulated by Law on Enforcement and Security Interest. They are preliminary measure and interim measure, noting that interim measure secures both monetary and non-monetary claims, while preliminary measure secures only monetary claims. Furthermore, the author considers conditions for imposing mentioned instruments of security interest, as well as their duration, types and conditions for repealing these measures. The emphasis is on the similarities and differences between preliminary and interim measures.

Key words: *Instruments of Security Interest. – Preliminary Measure. – Interim Measure. – Similarities. – Differences.*

Датум пријема рада: 29. 3. 2023.

Датум прихватања рада: 30. 4. 2023.